

Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI
ADMINISTRAȚIA
Bulev. Regina Maria Nr.
12. Tipografia „Aradul”

INSERTII
se primesc după tarif la
Administrația ziarului
și la toate agențiile de
publicitate.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL

DIRECTOR: ION MONTANI.

2 Lei ex.

2 Lei ex.

Opera de „românizare“

— Trebuie să spunem adevărul —

Arad, 3 Iulie.

Nouile așezări ale granițelor politice, nevoia de a îndulci asprimea vieții de toate zilele, cerințele organizației de stat, ale activității puțnice, așteptările nerăbdătoare ale tuturor reformelor și îndreptărilor reclamate de sgduirile anilor din urmă, necesitatea reparării radicale a raționalității noastre sociale față în față cu dificultățile unei asemenea realizări, — au introdus în politica noastră internă un element nou de procedură.

Este sistemul, astăzi la modă, de a ocoli dificultățile în loc de a le ovi, pieptiș, cu toată vigoarea.

Dacă interpretarea această judaică a datoriei unui luptător pentru interesele obștești, de a înainta pe linii curbe, așteptând momentul favorabil al a ataca cetatea înconjurată a răului, conține în strategia ei o oarecare perspectivă de succes, apoi în fațșarea unui asemenea procedeu dă naștere la confuziuni și produce o oarecare impresie în opinia publică.

Teama de a lavi răul în față și, prin urmare, nevoia de a nu spune lucrurilor pe nume lor adevărat capătă, în fața opiniei publice, a oamenilor cinstiți și leali, cari, spre norocul acestei țări, formează marea majoritate, aspectul celei mai calificate fățarnicii.

S'a aruncat, de aci din Ardeal, în toată unor pătimase polemici politice, cuvântul de „bizantinism“... Aceasta ar fi, în mod aparent, definițiunea scurtă și exactă a sistemului de care vorbim.

Bizantinismul este boala societății de azi, este lepra morală care roade viața noastră publică.

Felul acesta de judecată și de acțiune care copleșește toate terenurile de activitate, dela chestiunile grave ale conducerii Statului și până la mărunta viață de toate zilele, constituie cea mai gravă eroare a vremilor de față.

Lipsa de curaj și teama de a spune adevărul în față este cusurul multora dintre noi, și el n'are graniți regionale. Și când, mai curind sau mai târziu, va fi nevoie de o primenire a moravurilor, ea nu se poate în-

deplini decât începând cu o campanie susținută a tuturor oamenilor de bine împotriva lipsei de sinceritate.

Aceste reflexiuni ni sunt sugerate de constatările pe cari le facem asupra felului cum se îndeplinește așa numita „operă de românizare“ a orașelor din Ardeal.

Să nu se creadă că această acțiune de naționalizare a centrelor din Ardeal, acțiune care se află la un punct mort, revine exclusiv autorităților constituite. Dimpotrivă, rolul organelor de stat este foarte redus în această direcțiune. Ele nu pot în realitate decât să sprijine în mod platonic această activitate de a româniza orașele, care este, mai presus de orice, sarcina imperativă de fiecare zi, grija de fiecare clipă, a oricărui român. Și totuși trebuie s'o spunem, prea puțin își fac datoria!

... Acei dintre români cari au avut prilejul să călătorească nu numai prin țările Apusului dar și prin meleaguri mai îndepărtate ale Orientului, unde contactul de toate zilele cu oamenii de prin partea locului nu putea fi înlesnit nici de afinitatea de rasă și nici de asemănarea de limbă, pot spune fără exagerare, că un român poate fi mai bine înțeles de către indigenii din Cairo, dela Brussa sau de pe malurile Iordanului decât, de pildă, aci la Arad, dacă nu cunoaște dulcea limbă maghiară.

Românul călător se simte strein în țara lui. Și arareori, după năcazurile ce le are cu trudnica sfortare de a se face înțeles la hoteluri, restaurante și prăvălii, o rază de mulțumire îi luminează ochii atunci când aude, în treacăt, o frîntură de vorbă românească.

Constatarea aceasta, de o gravitate care trece mult dincolo de neplăcerile sentimentale, ridică un noian de întrebări, cari biciuesc, cu cruzimea lor, mândria de rasă.

Ce fac românii băstinași de prin orașele Ardealului? Cum pot ei stăruir într'atâtă în indiferența aceasta care întuneacă conștiințele și amorțește energiile? Ce au făcut ei timp de șase ani de când, odată cu unirea, limba românească a fost decretată,

dragă Doamne, limba oficială a Statului? De ce ne mai mirăm că minoritățile se poartă așa cum se poartă și consideră regimul actual ca o stare de provizorat?

Firește că nu este nevoie să stăruim prea mult în a arăta ce ar fi trebuit, ce ar fi putut să facă. Lucrul e foarte simplu: ar fi putut impune limba românească refuzând să vorbească, ori cu cipe ar fi, în altă limbă. Și lucrurile s'ar fi schimbat dela sine fără nici o silă.

Nu avem aci spațiul necesar să tratăm o problemă de o atât de mare gravitate. Nu facem decât să ridicăm această chestiune care stă la inima oricărui bun român și să împărțăm spre reflectare, tuturor, amărăciunea noastră.

Când se comite, în mod inconștient, o asemenea inadvertență, putem oare să tăcem?

Teama de a jigni anumite-susceptibilități nu ne poate opri de a constata răul și de a-l blama cu toată energia. Tăcerea noastră ar însemna complicitate, iar în ordine politică s'ar numi, scurt: bizantinism.

Lumea care ne citește și-a putut da seama că avem cu totul o altă concepție despre rostul și rolul unei prese românești în Ardealul atâtor martiri și atâtor suferințe trecute.

„Ideea națională“, cuvântul magic care se asvire cu atâta generozitate de pe toate tribunele politice, nu trebuie să fie numai lozincă de paradă a tuturor ghiftuiților prezenți și viitori, ci îndreptăritul de fiecare clipă al conștiinței noastre care, singură, luminată la flacăra dragostei de țară, ne poate mântui dela pierzare.

NOTE

Victimele Everestului

Arad, 3 Iulie.

Telegrame, epice și tragice în simplitate, sosesc de pe urcușurile albe ale Himalaiei... Sunt impresiile, desbrăcate de orice artificii, ale unor oameni supraindărășteți și superbi, cari încearcă din nou, să pună piciorul biruitor pe creasta albă, neatinată încă de pas omenească, a Everestului, cel mai înalt pic al Himalaiei, cel mai sublim turn al pământului...

Nu se pot citi aceste telegrame fără să rămâi uluit în fața acestei privilegii de curaj și de voință de fier britanică...

Amanuntele pe cari șeful expediției le trimite,

sunt suficiente pentru a ne face o idee despre efortul suprem în care nădejde și desnădejdea se confundă într-o așteptare fără pereche...

Urcușuri și coborâșuri... Și zăpadă, zăpadă cât vezi cu ochii...

„Priveliștea de pe punctul cel mai înalt ajuns, e de nedescris, enormă, magnifică... Totul împrejurul nostru e o mare de stânci, toate uriașe și toate cele de desușul nostru — pitice“... scrie telegrama...

Jur împrejur piscuri și stânci... Iar colo sus — piscul grozav pentru cucerirea căruia se dă lupta...

Sușuri cu oxigen, apoi sușuri fără oxigen... Doi dintre eroii ultimei încercări se despart de tovarăși și urcă, urcă... dispar... Primele victime ale eroice ascensiuni.

„Niciunul — spune laconic povestitorul — nu va putea petrece două nopți pe munte în asemenea condiții“.

Lupta mută la o înălțime între 7000—8000 de metri, cu muntele, cu vântul teribil, cu atmosfera...

Încercarea pare, și în anul acesta, terminată fără biruință... Piscul rămâne încă deasupra puterilor omenești, însă nu mai presus de enorma cutezanță și de curajul oamenilor. De-acum înainte lupta între alpinști și Everest nu va fi dintre acelea care se termină cu renunțări. Lupta va urma marea și tragică... Inima va învinge piatra: suflul se va ridica peste toate înălțimile.

Biruștele Omului vor fi fără număr, pentru că dorurile lui sunt fără număr... Din vâile rodnice ale mocirlelor; din casele ocrotite de parafulgerele tuturor lășităților, până sub creasta albă a Everestului trezită de inflexibila voință britanică, lupta omului continuă imensă și mărească...

Vor înțelege, vor căuta, vor iubi această luptă numai aceia cari poartă un alb, imens Everest în inimile lor...

(C.)

Rugăciuni pentru surghiunitul rege al Ungariei

Alături în domul călugărilor franciscani dela Budapesta s'a servat c'un „Te-Deum“ pompos onomastic „surghiunitul rege Otto al doilea“, asistând un public atât de numeros, încât biserica n'a putut să-l încapă. Erau de față reprezentanții de marcă ai aristocrației maghiare și toți înalții demnitari ai bisericii romano-catolice din Budapesta. Protonotarul apostolic Wolkenberg (vedeți ce maghiar neaș!) a rostit la sfârșitul slujbei o rugăciune ocazională în care se imploia cerul pentru „nenorocita patrie și surghiunitul rege“ al Ungurilor. Credincioșii au cântat apoi imnul național și s'au risipit în ordine.

Radici invinuit cu trădare de Patrie.

Ziarele budapestane sunt informate dela Belgrad, că procurorul dela Zagreb a formulat toate capetele de acuzație câte s'au îngrămădit împotriva șefului țărăniștilor croați Radici. Este cunoscută politica desolativă a acestui librar ambițios, care a făcut atât tulburare, în statul vecin. Principalele acuzațiuni ce i se aduc sânt, întâi că a îndemnat pe recruți să n'asculte de ordinele armatei, și al doilea, că a uneltit

cu fostul ministru bulgar Dascof și cu șefii comitetelor revoluționare macedonene, punând la cale un atac concentric împotriva Iugo-Slaviei. Se știe că dl Radici a fost în timpul din urmă în Rusia și nu este greu, de gătit cu ce fel de planuri. Tristul personaj, azi agent al Ungurilor ar merita sancțiuni grave spre potolirea spiritelor în vecini.

Cohorta Cercetașilor din Timișoara în misiune de propagandă culturală

Baile-Buziaș, 2 Iulie

Nădejdea noastră în tine iubită tinerime. Când tineretul nostru, care se îndulcește de binefacerile învățături ne inspiră încredere — s'a năvni teamă.

Apostolii nu-si depășesc misiunea și nu-si greșesc scopul. Calitatea nu li-se atribuie, ci — în ordinea prevedinței — și-o au prin ei și dela ei înșiși. Astăzi apostolii nu se mai aleg și nu se trimit. Fiecare om să-și cunoască datoria în ordinea vieții și în locul unde îl pune soarta și aptitudinile sale. Și cel ce se știe inspira de focul sfânt al idealului, la muncă cu zel și la jertfă pentru succese, acela și-a câștigat deja calitatea de apostol.

Atari apostolii sunt și zeloșii profesori ai tineretului nostru de pe la școli, cari cu zel și cu abnegație laudabilă introduc și îndrumă tinerimea la datorie și la muncă serioasă pentru propagarea culturii românești, și pentru întărirea neamului.

În primăvara acestui an am semnalat cu deplină satisfacție, că studenții noștri dela școala politehnică din Timișoara, sub conducerea profesorilor lor, au interpretat câteva excursiuni misionare de propagandă culturală prin satele noastre din Banat.

Iar acum ni-se oferă prilejul a semnala și a constata cu mândrie, că la acest apostolat s'au angajat și Cohorta Cercetașilor rom. din Timișoara alcătuită din elevii liceului C. Diaconovici Loga.

Sub conducerea zeloșului și inimosului profesor și comandant Iosif Velcean, o trupă de elevi talentați și-au contemplat un program de misiune culturală prin centrele din Banat. Acești tineri, luându-si misiunea de apostoli, sfidând orice greutate și jefindu-si timpul de recreație al mult așteptatei vacanțe de vară — și-au început deja turneul.

Duminecă în 29 Iunie a. c. aceasta cohortă, sub conducerea profesorului comandant Iosif Velcean, a organizat la Baile Buziaș și în fața unui imens public balnear o frumoasă manifestație culturală ce le face onoare și care obligă la recunoștință.

A fost o audiență corală, muzicală și declamatorie. Programul s'a desfășurat la orele 9—11 seara. A plăcut foarte mult Psalmul 26, opera muzicală (cor) a maestrului Vidu și Marșul bandișilor de Verdi, cântat în original italian.

Din frumosul discurs ocazional al dlui prof. Velcean reținem partea în care a re-

FOILETON

Pe o pagină a „Amintirilor“

Cetind a douăzeci și nu știu câte oară „Amintirile“ lui Creangă, m'ajuns ier la paginile unde vorbește de fericite zile dela Folteieni.

Asta s'a întâmplat acum o săptămână sau două, și m'au aflat între grădini, pe locul care odinioară se chema „livada lui Avramianu“.

Era într-o zi plină de lumină. Umblam încet; mi se deschidea aci o poiană între livezi, colo un colț de umbră, aici în împrejurimile orașului acestuia trist se găsesse colțuri de rai pe care țigoveștii nu le cunosc. Ierturile erau înflorite și parfumu aerul cald. Se simțea în locuri umbroase mizezmele ascuțite dela mînă și poala-sântă-măriei; în petele de soare luceau nalbele mari, lunănațele și sânziențele. Păcurile de margarete și de romoniță, stropituri albe, parcă erau răsul poenilor.

Mai cetii odată bucata unde e vorba de minunata gramatică a lui Măcărăscu cu mi-ți-i-ni-vi-l și de suferințele lui Trăsnea; unde se pomeneste și de călcare față a popii dela Folteieni-vechi, care avea de dat zgădite cu mâgale și naframe cusute cu arnici. Mă oprii, închisi cartea și m'uitai în juru-mi mai cu luare-aminte.

De-bună-samă că aci era locul dela marginea târgului, unde, într-o zi rece din

luna lui Noembrie, Ștefănescu Ion asculta la arta gramaticii pe Trăsnea; aici Trăsnea a adormit cu capul pe o brazdă, după ce lonică a lui Ștefan a Petrei, pe una din cărările ce mi se deschideau și mie înainte, a coborît în Folteieni-vechi.

Am hoinărit și eu de multe ori pe locurile acestea, când eram de vîrstă flăcăoșului dela Humulești, m'am abătut și eu căteodată, cu vorbe și săgi, la fetele rumene, crescute în umbra livezilor. Acuma au copii și greutate și rumeneala li s'a stăns în obraz, cum s'au stăns florile poenilor și ale tineretii.

Regretul acesta al meu și înduioșarea aceasta ușoară de-bună-samă că le-a avut și Creangă, când în năcazurile vieții, se gărdea la trecut, dar înduioșările și regretul sunt totdeauna zadarnice; iar în cimitirul trecutului și Creangă rareori a găsit mângăieri.

Pe vremea aceea a lui Creangă nu știu cine stăpînea pământul pe care a dormit Trăsnea. Eu am apucat însă istorii vechi despre Avramianu, care se arăta a fi fost un personaj dintr-o poveste necrisă a lui Creangă, un „om pidosnic“, așa încât mi-l închipui eșit din aceiași lume care a dat pe Daniil și pe Flămânzilă. Stăpînul acesta al locului, Avramianu, zice că era

un om înainte de toate amarnic de sgărcit. Pe mîncare nu cheltuia; se hrănea gustând brânzeturi și maslinele prin dughe-nile târgului; își lipa casa cu glod din uliță; trei neveste au fugit din casa lui de foame. Dar asta nu-i nimica. Ca să nu-i sugă puterea părl capului și barba, se purta ras și oamenii îl porecliseră babă turcescă. Pentru că livada întinsă, cea mai frumoasă din partea locului, din vechi zile sădită, i s'a părint că răpește puterea și hrana pământului, a tăiat-o, a ras-o dela pământ precum își rădea părl și barba. Felul cum se purta cu lumea și groaza lui de a cheltui ceva, lăcomia hulpavă cu care mîncă ori lua în stăpînire ceva „al altuia“, au făcut să se vorbească zeci de ani despre dănsul până acum, și s'or vorbi zeci și de acum înainte.

Când era să moară, a făcut un testament așa de incurcat încât moștenitorii s'au certat și s'au mîncat multă vreme, au cheltuit clironomia și și-au perdut și al lor, așa încât și după moarte găsise omul acesta mijlocul „să nu dea“.

Gîndindu-se poate la asemenea stăpîn, al unor locuri așa de frumoase, Creangă se grăbea către casa popei. Părințele, ca toți tovarășii lui întru Domnul, era dus după căpăt, și

Mergeam și eu pe cărarea cea veche, pe lângă pomi bătrîni de un veac. Aveam un cunoscut bătrîn în sat. Am intrat la el și l-am găsit cosindu-și luferna în grădină. S'a bucurat că se cuvine de vizita

mea, a tras cu cutea răpede pe pana coasei de câteva ori, pe urmă a înflit toporăștea în pământ, și a așteptat să-i spun ce aveam de spus.

Eu ce aveam de întrebat? Eu aveam de întrebat un lucru foarte ciudat: anume cine era popă în sat pe vremea cînd a venit Cuza domn! — Foarte ciudat lucru mi s'a părut și mie după aceea, când l-am văzut pe moș-Petre uitîndu-se îngrijit spre mine. — Parcă nu îndrăzneam să spue ceva, parcă și căuta vorbele pe jos. — Eu am început a rade! a a zămbit și moș-Petre. M'a întrebat:

„Mă rog, da ce vrei dumneata să faci cu popa cea?“

— Am găsit scris undeva despre el. Spune că avea s'o fată.

— Unde spune? În cartea pe care o ții dumneata subsoară?

— „Da“.

Asta l-a pus pe gînduri pe bătrîn. Și-a scos o pungă mare de piele și și-a răsucit o țigară groasă. Și-a scos amnarul și iasca, a scăpărat și și-a aprins țigara. Când a slobozit pe nas întâiul fum, și-a adus aminte: „Apoi, domnule, va fi fost popa Ionică. O fată a avut și trăeste și acu, îi văduvă. Bărbatu-său a fost slujbașul stăpînirii.“

— Da? casa mai este?

— Este, trăesc în ea niște nepoți de-ai popei Ion“.

După-am aflat pe ce cărări trebuie să mă îndrept, l-am lăsat pe moș-Petre la lu-

terna lui. Prin umbra nucilor am mers o vreme, am sărit un pârleaz, un căne flocos a zăpăit la mine, și mi-a eșit înainte și „văduva“. Era o femeie curat îmbrăcată cu straie mohorite! anii nu o încovoiaseră.

Am privit-o lung; cartea amintirilor, fără voia mea, a tremurat sub brațul stîng.

— Am început a vorbi despre ceva, despre reșosat, despre părințele Ion, mort demult tare; apoi, sfios, cu înconjurări, am cerat să văd dacă cumva nu-și aduce aminte de oarecare flăcăoș, de oarecare dascăl dela școala catil eșilor, un muntean dela Humulești. — Nu, nu-și mai aducea aminte!

„Nu știu. De atunci e mult. Da? de-ai vorba? A fost rudă cu dumneata? E vre-o afacere la mijloc?“

N'am știut ce să-i răspund. Și eu toate acestea ceva din suflul și din tineretea ei, era închis în cartea de supt brațul meu. Ea nu știa nimic, mă privea cu tristea și obo-seala bătrîneții. — N'a înțeles de ce-am venit, n'a înțeles de ce m'am dus.

Pe sub streșinile altor copaci bătrîni, am ajuns la casa popei. Gospodarii roboteau prin ogradă. O fetișcană de cincisprezece ani se năcăjea să scoată o cloșcă din grădina de legume. Intindea în aer brațele frumos rotunzite, îndemnând cloșca care cloncănea; se oprea din cînd în cînd și intra repede spre mine doi ochi negri foarte lucitori.

Casa veche nu suferise prefaceri...

Și, întorcându-mă pe aceleași drumuri, prin grădini, deodată parcă l-am văzut pe

Cordatic

cel mai distins
Autopneul!

Deposit la:

Intreprind. de Automobile și Comerț cu mașini
Arad, str. Vasile Alexandri 6

Vânzătoare acceptă Bourne și Co.

în magazinul său de mașini de cusut „SINGER“. Să cere să știe românește.

Case, Vii, Moșii

recomandă spre cumpărare
IOSIF HALMAI,
biuro de circulație Arad, str. Eminescu.

Var proaspăt

sosit numai acum de Vața de Jos, cement de portland, cărăburi de lemn de prima calitate și articoli de clădit, se capătă mai ieftin la mine

SAMUEL RUDAȘ Arad, Piața Catedralei 14

Ocaziune de vară 14 zile!

Crep epoxie metrul ..... Lei 75
(40 colorii)

Crep ala marocain metrul .. Lei 56

Crep cu ciucuri admirabili metrul ..... Lei 62

Eponuri, grenadine, haine pentru costume de dame și domni, covercoaturi etc. considerabil reduse!

Frații Deutsch

Arad, Palatul Minorităților.

Contabilitatea bilanțiară, cunoștințe comerciale propune

ENGEL, Strada Brancovici 2.

Atelierul nostru de prelucrare a lemnului din Piața Cetatei vechi este deschis!!

Avantagioasă tăietură pe plată!
Atelier deosebit pentru tâmplari!

Colonia de lemne a FRATILOR FÖLDES

Telefon 818.

Telefon 818.

Palais de Danse

aranjează în localul fostului BAR dela CHIOSC, în fiecare seară

PROGRAM SENZAȚIONAL!!

Parchetul stă la dispoziția familiilor distinsse pentru a
„dansa“

Mâncări calde
și reci cu

prețurile regulate de restaurant!!

După teatru: cină, jur. Benturi de bar, specialități de înghețată, lichouri, răcoritoare, șampanie cu paharul, cu prețuri neobișnuit de ieftine.

Deschis până dimineața la ora 3!!

Frații Karacsony,

proprietari.

O cassă de fier

(wertheimiană)

ori alt sistem, folosită, căutăm spre imediată cumpărare. — Administrația „Tribuna Nouă“ Arad.

Correspondent

perfect în limba literară ROMÂNĂ, cu praxă de biuro și de afaceri comerciale de 15 ani, vorbește și scrie limba germană și maghiară, caută post de încredere. — Adresa la Administrația ziarului.

No. G. 5200/1—924.

Publicațiune de licitație.

Pe baza deciziei judecătorești de ocol Arad Nr. de mai sus, 1 mașină de cosut și alte obiecte cuprinse în favorul lui Stefan Fohsz contra urmăritei pentru suma de Lei 2000 capital, interese 5% dela 22 Ianuarie 1924, spese stabilite până în prezent în suma de Lei 1018 se vor vinde la licitație publică în Murășel Nr. 95 în ziua de 14 Iulie 1924 d. m. la orele 3.

Arad, la 25 Iunie 1924.

Gh. Ciupuliga,
executor jud. regesc.

AGENTI se primesc cu procente mari, pentru vânzarea de mașini de cusut „SINGER“, platibile în rate, în fiecare oraș mai de seamă din județele Arad și Hunedoara.

BOURNE & Co. Arad, Bul. Reg. Ferdinand 17

Răspândiți Tribuna Nouă!

levat, că scopul principal al educației, fie în școală, fie în societate, astăzi trebuie să fie formarea Caracterelor și dragostea pentru munca productivă. Două condiții de existență a fiecărui popor, care vrea să trăiască și să se afirme — și cu cari dacă azi n-avem curaj să ne mândrim e de

datoria generației tinere a le crea și a se impune printr'ansel.

Discursul dlui prof. Velcean a fost ovaționat; iar manifestarea culturală a tinerilor elevi a lăsat în inimile românilor o conzolare ce justifică nădejdea noastră în iubitul nostru tineret.

Pr. D. Voinea

Un haiduc a fost împușcat -- o legendă ce se lățește...

Capul de bandă Petru Mantu a fost răpus, cu propria lui armă, de un fost tovarăș al lui. — A fost înmormântat la Bolvașnița, satul lui de baștină.

(Dela redacția noastră din Timișoara.)

Timișoara, 2 Iulie.

Dintr'un sat din munții Siminicului, din Bolvașnița, vine vestea că a fost împușcat banditul Mantu. Stăpânitorul temut al văii Almăului și al tuturor ținuturilor dintre Caransebeș, Orșova, Baziaș și Reșița, a fost răpus de un fost tovarăș al lui — din gelozie, sau pentru premiul ce s'a pus pe capul lui Mantu, asta rămâne să se vadă. Cei ce aduc vestea morții faimosului om, o povestesc în următorul fel:

Mantu avea relații de dragoste cu femeia celui ce l'a răpus și trăgea adesea în spre casa ei, fie de dragul ochilor ce l'au fermecat, fie pentru câte un repaos, de care forțele lui aveau nevoie, după săptămâni de haiducie și fugărire prin cei codrii. Săptămăna trecută, Mantu, în tovarășia unuia dintre ai săi, s'a adăpostit din nou la casa știută. În seara zilei de sosire, el a fost ospătat din belșug de aleasa inimii lui din acel sat. Târziu în noapte, a venit acasă și omul femeii, fostul tovarăș al lui. Gazda și omul femeii, acesta s'a interesat, ca de obicei, de sănătatea și de norocul oaspeților, a mâncat și a beut câțva timp cu ei împreună, a mai vorbit câte ceva, iar când s'a făcut târziu de tot, a dat să iasă din casă. Intr'un colț al casei, arma lui Mantu se odihnea... Gazda își aduce aminte, că are o socoteală veche cu Mantu. Nu se gândea prea mult: pune mâna pe armă și înainte de a fi observat de cei doi oaspeți, trage o singură dată — și Mantu cade pentru totdeauna.

După această ispravă, gazda s'a refugiat pe fereastră, din propria sa casă...

Numele lui Mantu a început să se audă încă în timpul marelui măcel. El servea la reg. 43 din Caransebeș, de unde a dezerat, cu mult timp înainte de prăbușirea fostei monarhii austro-ungare. Urmărit de jandarmi, Pentru Mantu s'a retras în codrii. Aici fu

urmat, în scurt timp, de alți „veri“ și „fărtați“ din același regiment. Nouii veniți, cunoscând istețimea și curajul lui, l'au proclamat „căpitan“. Trăiau, astfel, în bandă. Nu făceau nimăruți nici un rău. Vremurile, groaza de a muri pentru un scop necunoscut și pentru o împărăție care nu era a lor, i-a făcut pe ei „haiduci“. Din când în când, se furișau prin sate, după merinde, sau la ibovnică...

Cu timpul — fiind serios urmărit, de autorități — cercetarea satelor a devenit prea riscantă, așa că, pentru a-și face traiul, trebuiau să dea câte o lovitură la drumul mare. În felul acesta, „haiducii“ inofensivi de până atunci, s'au pus în conflict și cu paragrafele legilor civile. Acest conflict i-a făcut să nu „demobilizeze“ nici după sosirea armatei române. Din dezerterii ai armatei austro-ungare și haiduci inofensivi, împrejurările i-au făcut bandiți d'abinelea...

Ceva din cavalierismul haiducilor naționali, însă, tot și-a păstrat Mantu și banda lui: respectul față de avutul puțin al saraților și mila față de mizeria celor complet neavuți. Grație acestei caracteristici, Mantu a devenit o ființă adorată pentru acești din urmă. Geniul popular i-a făurit și legendele trebuincioase și cântecul, devenit cunoscut pe toate plaiurile Siminicului:

„Cătă-i lumea și Bănata“
„Nu-i fecior ca Petru Mantu...“

Acum, în urmă, s'a făcut și abuz de fama lui. Mulți bogătași, — chiar din părțile dela șes ale Bănătuului, pe unde Mantu nici nu umbla — primiau scrisori de amenințare, semnate Mantu. Despre acestea s'a dovedit, că sunt falsuri, deoarece „căpitanul“ Mantu nu uza de această formă a șantajului, nici măcar în ținuturile unde opera. El dădea lovitura din plin și cu riscul propriei sale persoane. El nu era un epigon...

RĂVAȘ DE LA SATE

Crâmpeie de actualitate

— Gazeta „Tribuna Nouă“ și cetirea ei. —

Pecica, 2 Iulie.

Acum când cu ajutorul lui Dumnezeu iarăși ni-e dat să avem o gazetă românească de zi în Arad, Vă trimitem și eu ceva.

Sperăm și dorim ca, inițiativa prezentă, fiind pusă la cale cu multă inteligență, va fi mai norocoasă, ca cele ce s'au perindat de la Unirea tuturor Românilor încoace. — De ce oare de-atunci nu s'a putut sustine o gazetă de zi cum erau odinioară „Tribuna“ și „Românul“? Doamne! ce vremuri grele mai erau acelea, dar vântul ce plutea atunci în văzduhul sufletelor noastre era mai curat. Eram mai puțini, dar hotărâți ca să ținem toți laolaltă.

Nu mă pot împăca cu un lucru! De ce oare pe stradă, în restaurant, în tren și pe altundeva ne este dat să mai vedem și acum destui români, cari mai bucuroși cum-

pără „Aradi Koz'ony, Erdelyi Hirlop“ și alte tiribombe străine? De ce — de ce? Asta nouă ne sună și au dreptate „frații“, când ne-o aruncă în față. Să nu mai fie!

Gimnaziu ori școală de specialitate

Cetind în tânăra și mult promițătoarea revistă „Societatea de mână“ din Cluj, multe bune și frumoase, cum d de ex. la pag. 199 Nr. 9 despre desvoltarea orașului Turda cu 16.000 locuitori, unde românii în trecut însemnau foarte puțin, trebuie să vedem cu durere că la noi în Pecica, orice încercare de acest fel întimpină greutăți.

de aceia se ferea des de flacău și se grăbea să-l privească cu coada ochiului.

Ionică nu era om îndrăzneț, dar fetele-i erau dragi. — Până să pue mâna pe inelul cu piatră roșie din stânga fetei, până să cerce a fura năframa, — început să spuie multe lucruri dela dânsul din sat, despre obiceiurile și despre frumusețile dela apă Ozanei. Fata îl asculta, și încet-încet căzu pe gânduri privind-o drept. — Intr'o vreme tăcură, între scorturi, lângă zestreă fetei, în umbra blândă a odăii, sub tavanul afumat, cu coarda plină, de burueni mirositoare.

Apoi esiră pe prispă. Vântul bătea dela miazănoapte, glasul toamnei trecea cu murmur și plângeri prin livezi. Dar în fața căsutei era soare și căldură, vântul nu-i ajungea. Gospodăria popei se hodinea în ziua de Duminecă, ca un stup plin în vremea ernii.

Subt șopronul din coasta casei erau scaune vechi lustruite; bucăți de lemn cioplit în care erau înfipate patru picioare. — Se așezară acolo vorbind și săgând. Soarele-i ajungea cu lumina prietenească și le aurea hainele. În jurul lor stăteau rânduie prin colțuri cele mai ciudate ciovee, cele mai despărechiate și vechi lucruri, amestecate cu stative, cu urzitoare și cu știubea desfundate. În fundul șopronului se deschidea gura pivniței. O rază de soare străbătu deodată în fund și lumină grămezile de mere galbene și roșii. De-acolo, din răcoarea pivniței, izvoare mirodenia aceia dulce care plu-

Turda numără în prezent 16.000 locuitori. Pentru ce avea și noi deci o școală la care urmeze elevii buni după absolud claselor primare?

Avem mult peste o sută de elevi. Școala ucenici din localitate are deasem peste 100 elevi. Închipuiți-vă educație fac unui dintre liceanilor, cercetează de acasă școli în Arad, călătoria cu trenul! Elevi de am sex, în loc ca toți să fie cu cămână la acea oră a dimineții...

Nu mai nouă nu ni-e dată favor, să avem aci la graniță un gimnaziu sau măcar o școală de arte și meserii pentru atâta pusderie de dornici de carte și înaintare.

Iar dacă nu toți aceștia vor ajunge la cîrturari de valoare, în tot ce i-am avea ca buni industriași comercianți pentru neamul nostru. Căți străini s'au pripășit aci pe altundeva — și vor mai veni alții de peste graniță, căci „la n sunt codrii verzi...“ și atâta îngeată“ dar numai pentru aceia!

În Turda sunt azi școli multe felurite, librării și o multime de cietăți românești. Înainte de un nici un lucru românesc nu era să se facă acolo. Pecica însă și alt era doar cunoscută, atât pen facția aprinsă pe teren cultural, și pentru bunăstarea materială a țăranilor. Azi însă... biserica surpă iar clopote n-avem.

Ortodox-Români.
nu greco-ortod.

Văzând chiar în timpul din urmă par multii scriind chiar în articole de gas apoi în adrese către preoți, dar cetind biletețel cu adresa mea pe gazeta „Tribuna Nouă“, care poartă sub nume cuvîm „preot gr. or.“ — folosec ocazia de a arăta ceace trebuie să știe fiecare român. Poate va zice cineva: „Ce au observării, de ce nu e bine așa, când se vede biserica noastră românească, „griechisch-oriental“? Doar așa am auzit spunându-se de când ne-am trezit!

Dar tocmai aceasta e dureros! Vă gândesc deci întâi la veacurile triste și tunecoase, de cari ne-a scăpat. Dumnezeu aduce aminte tuturor cetitorilor că pe a m vremuri noi românii eram numiți: grișlor orientali, valahi etc. Am suferit cu răbdare toate batjocurile atâtor pripășiți pe plaurile noastre. Destul a fost! Dacă nu suntem nici greci, nici orientali, sntem cu dăruie români de lege „Dreptcredincioasă“. Diște să știe nu numai frații români, ci toți strășii și minoritarii noștri că prin urmare biserica noastră strămoșească nu e grecească, nici orientală, că numirea „griechisch-orientalisch“ ne-a pus-o du cap Viena la sfatul sfetnicilor iezuiți, i cu titlul de „gorog-keleti“ ne-a grațific Budapesta.

Deasemenia trebuie să mai știe fiecare, că la anul 1864, când s'a reînființat Mitropolia noastră, Șaguna a stăruit zadarnic biserica sa să obțină numirea cea adevărată: ortodoxă, adică dreptcredincioasă. Într'un târziu ceva, când Viena și-a dat învînt și la înființarea Mitropoliei de Cernăuțen în acelaș senă a stăruit și mitropolitul atunci, dar cu acelaș rezultat negativ.

Cu toate că acum soarele tuturor mînilor răsare la București, mai sunt încă mulți cari, nu știu că biserica noastră se numește ortodoxă română. Folosirea acestor

tea în șopron și înfășura ca o tîmăiere cei doi copii.

Dar vremea trece repede. Fata își lăsa mînuța aspră odată, numai odată, între getele flăcăului; se lăsa să-i deslege zgeta și să-i iee năframa, și odată, numai odată, se lăsa sărutată în colțul gurii și coada sprâncenii...

Pe urmă trebuia să vie părintele la acasă. Fata coborî repede în pivniță și din fruct mustos și cu părere de rău și foarță încet merseră amîndoi până la pârleazul de fundul grădinii. Acolo și-au făgăduit să mai vadă și s'au despărțit.

Mă gândeam la toate acestea și pe seamă domol prin umbra livezilor. De bună seamă că toate câte am spus sunt închipuiți — cu toate acestea sînt încredințat că s'au petrecut așa.

Multe morminte sînt acum în toate părțile: atâtea lucruri uitate sub frunzele toamne de-atunci!

Fata a rămas la pârleaz gînditoare cu ochii ei mari și negri, iar Creangă cel tînăr, încercat cu daruri de dragoste, și strîngea bine pe trup mîntășu-i de șia și se grăbea fericit, prin vîntul aspru de toamnă, spre locul unde rămăseas Trăsnea chinuindu-se cu gramatica lui Măcărăscu.

M. Sadoveanu

Amiri a fost anunțată și oficios prin ordin ministerial, deci și prin jurnale.

Dar ce să-i faci dacă unii dintre noi, acum n-au învățat istoria instituțiilor amului. Și atunci tot aceiași „români” uădă fașoanele bisericilor străine, iar pe a noastră o hulesc. Frați Români până când!

Pr. Dr. I. Felea.

Astăzi...

„Patria mamă”
Măderat, 2 Iulie

Pentru tot ce ți se pare drag, strădu-te, munceste, sufără, și te vei deprinde.

Cu astfel de vorbe ne mângâiam noi voietele, — noi, cari astăzi locuim în țara de apus a României-Mari, și cari și de-arândul am fost sclavi altor popoare, și iubiți și iogați celor mai veninoși ameni.

Asifel, zic: nu era o zi în care, să nu gândim la fericirea ce are să urmeze, și dat bunul Dumnezeu și s'a împlinit.

Astăzi, unde odinioară era numai iarbă amară pentru vite și pâne străină pentru omeni, — a dat bunul Dumnezeu lipsa emțită de mult, nădejdea și chiar pământul nostru, să fie pentru totdeauna lipsite noi, Patria noastră, mama noastră, —

care atăta vreme nu ne-a avut la sânul ei, — astăzi ne are, și iară ne vorbește. Unde odinioară era cele mai grozave fapte și chinuri, — astăzi este bucurie și ridicare.

S'a descoperit fruntea străbunilor și bătrânilor noștri de-atăta bucurie, de-atăta noroc și fericire.

Și clopotele, — astăzi la noi — sună mai frumos și mai sonor. Și lanurile noastre, sunt mai verzi și roditoare; au bogăție, au tot ce poate fi.

In așa o țară fericită, în așa o comoară scumpă, trebuie să ne arătăm cu cuget schimbă, cu voința tare, cu putere și cu inimă, — fără o înclinare.

Astăzi, când rade pământul de bucurie și joacă arborii de cântecul frumos al nostru, trebuie să ne folosim de cea mai bună cale: calea adevărului, ridicării, clădirii și omeniei.

In așa o țară, — noi, cari ne pare că suntem într-o grădină fermecată, în raiu unde visăm, și vorbim cu oracolele antice, trebuie să ne exprimăm prin tot ce avem bun în noi, cu mulțumită față de limba noastră românească, față de Patria mamă. Haidem cu toții să clădim edificiul de cultură poporului nostru!

Haidem cu toții în jurul Patriei mame, s'o apărăm căci avem datoria și este sfântă!

(In) Ion Jelecutean.

INFORMAȚIUNI

— Onorarii noștri abonați din localitate, cari doresc să-și primească exemplarul de ziar la domiciliu în fiecare dimineață, sunt rugați să binevoiască a ne încunoștiința despre aceasta. Noile dispoziții vor intra în vigoare cu începutul săptămânii viitoare.

Suveranii la Scroviște

M. S. Regele însoțit de A. S. R. principesa Ileana precum și de Casa civilă și militară, au părăsit Capitala ieri după amiază, cu un tren special, direct din halta Cotroceni, spre a se duce la Scroviște, unde M. S. Regea a plecat astăzi cu automobilul.

Vineri seară, conform obiceiului, la avea loc la castelul dela Scroviște, o masă oferită de Suverană, ofițerilor regimentului 4 roșiori, al cărui comandant este Majestatea Sa.

Vineri seara apoi, după terminarea mesei, Suverani vor pleca din Scroviște, cu un tren special, ducându-se la Sinaia, unde urmează a-și relua ședința de vară.

Secțiunile științifice-literare ale „Asociațiunii”

Conform §-ului 17 din „Regulamentul general al secțiunilor științifice-literare ale Asociațiunii” convoc prin aceasta pe onorarii membri ai secțiunilor pe ziua de Luni 14 Iulie a. c., orele 10 a. m., la Ședința plenară ordinată, care se va ține în sala de ședințe a comitetului „Asociațiunii” Sibiu, Str. Șaguna 6) cu următoarea ordine de zi: 1. Deschiderea ședinței plenare la orele 10 a. m. 2. Raportul secretarului literar către ședința plenară. 3. Stabilirea ordinii pentru lucrările secțiunilor. 4. Propunerea secției tehnice de a se desființa. După masă ședințele singuraticelor secții. Sibiu, în 28 Iunie 1924. Prezidiul „Asociațiunii”: Dr. O. Russu.

Miscarea în magistratura județului

Di Rotar Alexandru judecător din Siria, a fost permutat în aceeași calitate la Radna, în locul dlui judecător Norbert Panek, care a fost mutat în locul dsale la Siria.

Examen școlar

In ziua de 29 Iulie a avut loc în comuna Păncota examenul la grădina de copii din localitate, care grădina funcționează sub conducerea soare învățătoare Sofia Neiculescu. La această serbare au luat parte toate autoritățile comunale, precum și un foarte mare număr de locuitori.

Cetiți și răspândiți
Tribuna Nouă

Știri mărunte din Timișoara

— Asupra spitalului de stat din localitate am auzit dese plângeri. Acest local de leuire al întregii săracimi din Timișoara și jud. se găsește într'un hal de plâns. Murdăria este d'adrepul periculoasă, hrana puțină, iar medicamentele lipsesc. Cine are răspunderea acestor lucruri? Sărăcia noastră! N'avem bani...

Suntem în ajunul congresului anual al medicilor din întreaga țară. Relevăm aceste lucruri, în speranță, că se va găsi cineva, care să pună și această chestiune cu ocazia congresului.

— Orașul nostru a luat în buget și o sumă, mai însemnată pentru înfrumusețarea străzilor. După cum suntem informați, la București, unde urma să se se aprobe bugetul primăriei noastre, unele sume luate în buget cu scopul acesta, au fost șterse.

Nenorociri

Țăranul Marița Nicolae din comuna Cuvin, voind să traverseze linia ferată electrică, a fost lovit de către trenul personal electric No. 110, răcindu-l foarte grav. Transportat acasă nu peste multă vreme încetă din viață.

Lazar Raț, muncitor în fabrica Neuman, lucrând la etajul al patrulea, din lipsă de atenție, a căzut pe scări până la etajul al doilea, răcindu-se foarte grav.

Nenorocire mortală

Copila Veronica Szekeres de 3 ani, ieri la ora 11 probabil făcându-i-se foame a mers în casă la o bucătărie de unde luând un cuțit de tăiat pâine, făcând o mișcare greșită s'a împiedecat și a căzut peste prag cu gâtul în cuțit, tăindu-și artera dela gât. Fiind transportată la Spitalul de copii a și încetat din viață. — Părinții copilei se numesc Francisc Szekeres și Stefania și domiciliază în Strada Doamna Balașa No. 142.

Biletele de băi pe C. F. R.

Se aduce la cunoștința generală că dispozițiunile stabilite pentru vânzarea, întrebuintarea și valabilitatea biletelor de băi pe C. F. R. se vor aplica și anul curent cu următoarele excepțiuni:

a) Biletele de băi se vor vinde dela 1 Iulie până la 31 August 1924 inclusiv, și vor fi valabile pentru înapoiere numai până la 30 Septembrie 1924 inclusiv;

b) Călătorii civili și militari, inclusiv copii, cari au deja pe baza dispozițiunilor regulamentare și tarifele reduceri pe C. F. R. din tarifele de călătorie normale, nu mai beneficiază de nici o altă reducere la călătoria la băi.

Manevrele flotei Ruse

O telegramă din sursă germană spune că în prezent au loc mari manevre ale flotei sovietice în golful baltic. — La Petrograd s'a serbat cu mult fast plecarea în străinătate a chiurasatelor Aurora și Krasnaia.

0 0 0 0 0 0

Cetiți și răspândiți

„Tribuna Nouă”

cel mai ieftin și mai bun ziar din Ardeal.

0 0 0 0 0 0

ULTIMA ORA

Serviciul telegrafic special al ziarului „Tribuna Nouă”

Ziua de 3 Iulie.

Ultimile știri interne

Epilogul „Fuziunii” Național-Tărănesc

BUCUREȘTI. „Universul” și „Dimineața” au început publicarea documentelor privitoare la tratarea fuziunii între partidele „Național” și Tărănesc. Ele reproduc scrisorile schimbate între dnii Maniu și Mihailescu.

Drept concluzie publică comunicatul Partidului Național, prin care se anunță denunțarea fuziunii ca fiind determinată exclusiv de motive personale, Partidul Național declinand orice răspundere pentru zădărnicierea fuziunii.

— S-a dispus convocarea comitetului Central al parlamentarilor ca să fixeze noua atitudine politică a Partidului Național.

— Intre fruntașii ambelor partide, păreri sunt împărțite asupra atitudinii viitoare a grupărilor respective. Unii sunt pentru o acțiune paralelă, alții pentru luptă separată, independent de tactica celorlalți.

BURSA

PARIS: închiderea Leul 7.80 (curs neverosimil). BUCUREȘTI: Francul 12.95, Lira sterlină 1072, Dolarul 247.

CURSUL LEULUI

Cauzele scăderii. Acțiunea de îndreptare

BUCUREȘTI. Eri s'au întrunit într-o conferință domni: Vintilă Brătianu, ministrul de finanțe și Oromolu, guvernatorul Băncii Naționale, spre a examina situațiunea cursului Leului.

Rezultatul acestui schimb de vederi, a fost că s'a hotărât o acțiune de susținere a Leului pe pietele streine. În această acțiune Banca Națională va avea un rol preponderant.

Cercurile oficiale cred că nici o cauză economică sau financiară nu poate justifica, în realitate, scăderea Leului.

Această scădere este provocată în mod artificial, ca o consecință a campaniei interesate dusă în streinătate și datorită ultimilor legi economice, cari stăvilesc pretențiunile exagerate ale streinilor.

In aceiași ordine de idei și ca primă măsură, Guvernul a însărcinat pe dl Tancred Constantinescu, ministrul Industriei și Comerțului să alcătuiască un memoriu destinat streinătății care va fi răspândit prin Presă și broșuri și care va cuprinde adevărata economie a Leului minelor și a Leului comerțului.

Acest memoriu este absolut necesar intrucat în campania dusă împotriva noastră în streinătate, s'a atribuit acestor legi, unele măsuri cari nu le conțin.

Uraganul din jud. Covurlui

BUCUREȘTI. Miercuri după masă un adevărat ciclon s'a abătut asupra jud. Covurlui. Ploaia torențială a distrus semănăturile, grădinele și gospodăriile satelor.

Linia ferată Galați-Bârlad a fost distrusă pe întindere de mai mulți Km. Circulația trenurilor a fost întreruptă. Trenul de persoane Galați-Bârlad surprins de uragan s'a înapoiat în Gara Galați.

Reorganizarea administrativă a Basarabiei

București. — Eri a avut loc la Ministerul de Interne o consfătuire la care au luat parte dnii: Franasovici și Tătărescu, subsecretari de Stat, Inculeț, ministrul Basarabiei, directorii generali Marinescu și Grigorescu și inspectorul Goma.

S'au hotărât nouile norme pentru reorganizarea administrativă a Basarabiei. Astăzi va avea loc o nouă consfătuire, la care vor lua parte și prefecții din Basarabia.

Ultimile știri externe

Viitoarea conferință dela Londra

Va fi invitată și România
Londra. — La Roma se tratează actualmente chestiunea invitării statelor mici la conferința dela Londra. Guvernul englez a propus invitarea României, Portugaliei și Jugoslaviei. Deasemeni vor fi invitate Polonia și Cehoslovacia deși aceste state nu au dreptul la despăgubiri din partea Germaniei.

In chestiunea acordului Anglo-francez

Londra. — Răspunsul german a făcut o bună impresie la Londra în afară de punctul privitor la termenul controlului.

Guvernul englez a publicat o carte albăstră cu toate documentele privitoare la stabilirea punctului de vedere anglo-francez.

Asasinarea unui polișt bulgar

București. — Șeful Siguranței din Burgas, Dumitru Stutev, a fost asasinat.

Procesul unui fost Director de Siguranță

București. — A început la Sofia procesul fostului Director al Siguranței bulgare Visegredaschi acuzat că ar fi asasinat pe un șef de bandă macedonean. Procurorul a cerut spânzurarea asasinului. — Procesul continuă.

Activitatea d-lui Poincare

Paris. — Dl Poincare va intra în comisia de externe a celui de al doilea partizan al său, care a renunțat.

America și Sovietele

Washington. — Guvernul american anunță că atitudinea Statelor Unite față de Soviete, rămâne neschimbată.

Explozia minelor dela Halifax

NEW-YORK. Din cauza unor exploziuni de gaze, eșirea minei dela Halifax a fost închisă. Un număr de 75 de muncitori a rămas înăuntru. Echipa de salvare, lucrează la deschiderea intrării.

Demisia guvernului chinez

Londra. — Guvernul chinez a demisionat.

Epilogul cazului Matteotti

Roma. — Guvernul a sîstat toate cercetările pentru descoperirea cadavrului Matteotti.

Și când te gândești că o binecunoscută presă din lumea întreagă a dat atâtea descrieri emoționante și „autentice” asupra împrejurărilor în cari a fost găsit cadavrul!

O întrevvedere Herriot-Kerensky

Ziarul Bohemia din Praga are informația, că primul ministru francez d. Herriot se va întâlni în curând cu d. Kerensky.

Germania la conferința interaliată

Leafield 30. — Referindu-se la conferința din Londra, care va avea loc la 16 Iulie corespondentul diplomatic al ziarului „Observer” spune că se vor invita și reprezentanții germani, spre a face propunerile lor.

ARTISTICE - CULTURALE

Succesele unui pictor român în Franța

Publicului nostru cetitor îi este destul de cunoscut numele tânărului pictor Demian, relevant mai întâi de revista „Gândirea“, care i-a reprodus și-i reproduce o mulțime de schițe cu totul personale și caracteristice. Demian se află acum în Franța, la studii, unde a fost trimis cu bursă de la stat. Despre succesele lui la Paris ni s-a vorbit foarte puțin, deși ele sunt peste așteptarea chiar celor care l-au cunoscut și apreciat acasă.

Ziarul „Temesvári Hirlap“ de azi, publica, din peana unui colaborator din Paris, o întreagă listă despre familiile ale căror portrete au fost pictate de Demian. La academia de belle-arte „Julian“, unde s'a înscris, tânărul plecat din Ardeal s'a relevat atât de mult, încât în scurt timp a fost chemat la Meresia, un orașel de lângă Lyon, pentru a picta biserica de acolo.

Azi — după cum aflăm din această veste din Paris — Demian se găsește la mare, cu familia baronului Fels, pe care urmează s'o picteze.

Expoziția Școalei „Industria Casnică“ din Arad

Eri s'a deschis în magazinul de Mobile Lengyel din Bulevardul Regina Maria expoziția de covoare și țesături în matase a școalei „Industria Casnică“ de sub direcțiunea d-rei Irina Popescu. O surpriză plăcută am avut eri dimineața când am văzut frumoasele covoare, atât din punct de vedere al executării cât și al motivelor vechii și originale românești, executate într-o școală unde s'a muncit serios, în tăcere fără multă reclama.

Aranjamentul, în deosebit gust al expoziției, a atras din primul moment atenția trecătorilor și nu e mirare că s'au făcut deja vânzări și s'au primit și un însemnat număr de comenzi.

Expoziția durează până Duminică inclusiv.

Foarte vechi relicvii de sfinți

Din Parma se anunță:

În altarul minor al bisericii Sant' Alessandro a fost descoperită o urnă conținând rămășițele mortale ale lui San Bertoldo mort în 21 Octombrie 1111. Într-o casetă de plumb era închisă o altă casetă de lemn acoperită cu o țesătură albă și conținând câteva oase, o bucată de craniu, o falcă și o stofă foarte fină de matase liliachie perfect conservată.

Recunoașterea relicviilor a fost deja făcută în 1671, sub episcopul Nembrini dupăcum rezultă dintr'un pergament firmat de 81 surori benedictine, din cele mai nobile familii ale orașului, adăpostite în mănăstirea fondată în secolul al 9-lea acolo, unde acum se înalță teatrul Regis. Pergamentul amintește că San Bertoldo era fiul unor refugiați englezi cari se stabiliră la Parma, unde Sfântul trăi și muri.

Urna a fost transportată în sacristie, între luminări și flori. Sub altarul acela s'au mai aflat și rămășițele Sfintei Silica.

Triumfurile artei italiene în Elveția

Cele două concerte pe care maestrul italian Toscanini le-a dat cu orchestra sa, la Lausana, au adunat în catedrala de-acolo un public imens. Ziarele din Elveția franceză au cuvinte entusiaste despre arta lui Toscanini.

Astfel ziarul „Suisse“ înregistrând succesul din Lausana, scrie: „E una dintre primele orchestre ale lumii, ai cărei componenți vibrează de cel mai generos entu-

siasm. În fruntea lor e un director care exercită asupra fiecărui din ei un ascendent irezistibil, și a cărui calmă putere se afirmă în orice clipă: e un tot admirabil în care materia și spiritul se contopesc perpetuând geniul muzical al rasei. În conducerea lui Toscanini e un accent de sinceritate și o ardore care luminează de noui flăcări operele cele mai cunoscute.“

A apărut „Vieața Nouă“ București cu următorul sumar:

Al. Colorian: Apoteoză
Mia Frollo: Teatrul frances contemporan.

C. Gruia: Surâsul vremilor ce-au fost

E. V.: „Ursitoarele.“
Agata Grigorescu: Furtuni de primăvară.

Ovid Densusianu: A fi... Român.

Ervin: Invinșii vieții
O. D. Viața politică și socială

O. D. Chipuri și priveliști: Cuvintele unui prinț modern; Animizată ce nu ar trebui auzite; Complici cari totuși moralizează; Oportunism vestimentar; Europeanizare ne la locul ei.

Mișcarea intelectuală la noi și străinătate. (Preț 9 lei.)

„Datina“ (Turnu-Severin) cu următorul sumar:

M. Gușită: De ziua eroilor
I. Vania: Dor — versuri

I. Cetină: Folklor mehedintean
Antonian Nour: Arborele bun (din literatura spaniolă)

D. Motrișor: Prietenii (schiță)
I. Vania: Secerișul (din literatura italiană)

Const. D. Ionescu: Pe marginea Odiseii.

I. Vania: În urmăca — versuri

G. D. I.—M. G.: Însemnări: Mișcarea culturală — Cărți, reviste, fapte.

G. Simionescu împodobește cu admirabile deseneuri simpatica revistă din Turnu-Severin, pe care o recomandăm, cu toată căldura, cititorilor noștri.

Comuna Urbino — pentru Giovanni Pascoli

Duminică trecută (29 Iunie) comuna Urbino (Italia) a sărbătorit memoria marelui poet italian Giovanni Pascoli. Cu acest prilej a avut o serată la teatrul Sanzio, după care a urmat desvelirea bustului neuitatului poet.

O fabrică de tablouri antice la Viena

Anticarii vienezi, frații Nedomansky de un an conduceau o rentabilă prăvălie de tablouri moderne, date ca antice grație unor abile proceduri. După ce expertii au constatat falsificarea, poliția porni pe urmele celor ce se ocupau cu contrafacția tablourilor. Unul dintre aceștia e ex-căpitanul de cavalerie Geza Jenyay.

Tipografia „Aradul“

Cetiți și răspândiți

Tribuna Nouă

Tiparul Tipografiei „Aradul“ S. P. A. în Arad.

Economice.

Două mari expoziții de animale

Arad, 3 Iulie.

Comisiunea Zootehnică a județului Arad va aranja în cursul lunii August două mari expoziții de animale: una la Șebiş în ziua de 3 August și a doua la Peregul German în ziua de 10 August.

Pentru animalele expuse, cari vor îndeplini anumite condițiuni, numita comisiune va distribui premii în valoare de câte 45 mii lei în ambele localități.

Toate aceste premii bănești se vor distribui micilor crescători; marilor proprietari și marilor crescători, urmând a li se da diplome de medali de aur, argint și bronz.

Pentru ușurarea speșelor de transport pe C. F. R. a vitelor care urmează a fi aduse la această expoziție, Comisia Zootehnică a intervenit la Direcția Generală C. F. R. primind aprobarea reducerii cu 50% pentru vitele ce se vor transporta în acest scop. Certificatele, pe baza cărora se aprobă această reducere, se vor emite de către domniile medicilor veterinari județeni, precum și de către d. subprefect al județului.

Se vor acorda premii următoarelor categorii de animale:

1. Vite cornute: A) Vite de rasa Podolia: a) Tauri, b) Vaci cu viței,

c) Junci de 3 ani. B) Vite de rasa Occidentală: a) Tauri, b) Vaci cu viței, c) Junci de 3 ani.

2. Cai: a) Armăsari, b) Epe cu mânzi, c) Mânzi de trei ani.

3. Porci rasa mangulița: a) Veri, b) Scroafe de prăsilă.

4. Oi și berbeci: a) Oi, b) Berbeci.

Ideia Comisiunii Zootehnice cu premierea vitelor expuse în astfel de târguri, merită toată lauda și ar fi de dorit repetarea lor cât mai des.

Acțiunea pentru stabilirea leului

Ni se telegrafiază din București: Direcțiunea generală a poștelor, telegrafului și telefonului, dorind să ajute ridicarea leului planuiește o ridicare a tarifului internațional. Este probabil că va stabili noul tarif în franci-aur. Cursul unui franc-aur va fi fixat probabil la 50 lei.

Lucrările comisiei vamale

Ni se telegrafiază din București: Comisia vamală superioară instituită la ministerul de finanțe își continuă lucrările privitoare la fixarea noului tarif pentru diferite articole de export și import.

În legătură cu noul tarif al impor-

tului comisiunea s'a ocupat și cu mărirea Ugir (uniunea gen. a indusului român), dar n'a hotărât încă definitiv.

Devizele și valurile

Rador, 3. Iulie.

Zürich: Deschiderea: Închiderea:

Berlin: 134.50 — 134.50

Amsterdam: 21180. — 21180.

New-York: 56175. — 56150

Londra: 2433. — 2432

Paris: 2910. — 2895

Milano: 2420. — 2413

Praga: 1650. — 1650

Budapesta: 67.50 — 67.

Belgrad: 660. — 660.

București: 227.50 — 227.

Varșovia: — —

Viena: 79.15 — —

București închiderea: Paris 13, Londra 1075, New York 248. —, Milano 1075, Zürich 44. —, Viena 35. —, Praga 715, Budapesta 79.

Valute: Napoleon 880, leu 158, turcească 120, font englez 1050, franc francez 13. —, franc elvețian 44. —, lira 10.80, dolar 275. —, coroană 37. —, coroană maghiară —, af. col 745, Marca polonă 43.

Cetiți și răspândiți

Tribuna Nouă

Tipografia „Aradul“

ARAD, Bul. Reg. Maria 12. (În curte la dreapta)

Atelierul fotografic BORNSTEIN ARAD, Palatul Neumann Fotografii artistice executate și fotografii mari

Prăvălie nouă! „Casă de Ceasuri și Bijuterie“ Prăvălie nouă!

FEINER, Arad, Strada Brătianu 3.

Mare depozit de ceasornice bijuterii și obiecte de artă. :: Pentru briliante, aur și argint, plătim cele mai bune prețuri zilnice!

Tribunalul Reg. Arad.

No. 3712—1924.

Publicațiune la cauza concordatului forțat afară de faliment.

Tribunalul Reg. Arad să publice, că la cererea lui Martin Goldberger comerciant de articole de mărunțisuri din Chișineu jud. Arad a deschis procedura de concordat forțat afară de faliment.

Pentru curatorul averii a delegat pe Dr. Cornel Ardelean avocat din Chișineu.

Provoacă pe creditorii să anunțe pretenziunile lor până la ziua 20 Iulie 1924 în modul stăvilit în § 28 al ordonanței 4070 din 1915 (în scris cu însemnarea sumei și titlului de drept al pretenziunii, cu descrierea cambiilor sau garanțelor alte) sub sarcina consecvenților legale descrise în § 43 al ordonanței provocate și că la pertractare se aduce cu sine cambiile sau alte documente lor referitoare la pretenziune. Reprezentație advocațională nu este obligată.

Pentru terminul pertractării de învoială defigă ziua de 7 August 1924 la orele 9 a. m. în localul oficios a judecătorului subscris. Efectul de drept al pornirii procedurii să începe cu ziua de azi. Arad, la 9 Iunie 1924.

Ornstein m. p., judecător.

Căile Ferate Române.

Nr. 6077, M—1924.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală că la 5 Iulie 1924 la ora 11 se va ține licitație publică la Direcțiunea 5 Regională Serv. M. Timișoara pentru închirierea bufetului din gara Buziaș.

Condițiunile de licitație și ori ce alte împrejurări se vor obține la Direc-

țiunea 5 Regională Serviciul M. Timișoara.

Ofertanții vor depune o garanție de 5000 Lei.

Timișoara, la 24 Iunie 1924.

C. F. R. Direcțiunea 5 Regională

Arad—Timișoara.

I. MÜLLER și FII

văpșește, curățește chimic, uscat. În spălătoria mea cu aburi se curăță ori ce albitură până ce ajunge de :: coloarea zăpezii. ::

FABRICA: Str. Cuza V. 40—42. :: SUCURSALE: Bur. Brătianu 11, Cal. Bănatului.

Noutățile noastre în vestimente și bluze le vindem până la 15 Iulie a. c. cu preț foarte redus

Iuliu Plesz

Magazin central pentru haine de damă

ARAD, Str. Colonel Piric

vis-a-vis cu intrarea din dos a teatru-

lui. Departament de măsurat și

rochii

prăvălie de modă

Arad, Str. Brătianu

Ciorapi și mănuși

puteți cumpăra ori unde dar buni și ieftini numai la

Ciorapi de dame în toate culorile de la 20 Lei în sus până la 135 Lei, ciorapi „Oseta“ în toate culorile 150 Lei.

LUDOVIC GOLDSTEIN

prăvălie de modă

Arad, Str. Brătianu

Locul de întâlnire al lumii de elită!

Grădina „CENTRAL“

Restaurant și Bar! (Rador —1)

Zilnic atracțiuni de renume mondial

Azi program nou!

5 Elizarov, Frații Pailey, Lilly Tiger, Jean R. mer, Bei Agg și încă 10 atracțiuni.